📋 Passover: Bread and Matzah – למה המצה שטוחה? סרטון שמרים, בלונים ומילות תיאור באנגלית

כיתה ב' · 🇬🇧 אנגלית · 45 דק' · מערך שיעור למורה · לפי מעגל הלמידה

מטרה מרכזית: התלמידים/ות יענו בעל פה Yes או No על השאלות Is it big? / Is it flat? על לחם, מצה ובצק, ויצביעו על הבצק שתפח בסרטון, בתמיכת כרטיסי תמונה ובלונים.

מטרות אופרטיביות:

- התלמידים/ות יזהו בשמיעה את המילים bread, matzah, flat, big, small, spring, flower ויצביעו על החפץ או התמונה המתאימים (לפחות 5 מתוך 7 מילים).
- התלמידים/ות יענו Yes או No על שאלות תיאור (Is it flat? Is it big? Is it small) על לחם, מצה ובצק, ובעזרת כרטיס 👍/👎 למי שזקוק/ה לכך.
- התלמידים/ות ישוו בסרטון בין בצק עם שמרים לבצק בלי שמרים, יצביעו על הבצק שתפח וינמקו בעברית במשפט אחד מדוע המצה שטוחה.
- התלמידים/ות יתארו בעל פה סימן אביב שמצאו בחצר במבנה A flower! Look!... ויענו על השאלה Is it big or small?

עיגון בתוכנית הלימודים: Special Days – חגים וימים מיוחדים: פסח (אתר המורים לאנגלית של משרד החינוך). תחום Access to Information (תוכנית 2018). השיעור מכוון לחשיפה בעל פה לקראת רמת Pre-A1, שתוכנית הלימודים מגדירה החל מכיתה ג'. בכיתה ב' השיעור כולל האזנה, דיבור, שיר ותנועה בלבד, בלי הוראת קריאה וכתיבה. המילים נלמדות כמילים בודדות וכיחידות קבועות (chunks), בהתאם לעקרון שבציטוט. ה-Can-do המצוטט בעמוד (Pre-A1 · Spoken reception / Spoken production) משמש כיעד הכיוון של השיעור.

> „Regarding the Pre-Basic User, items were selected in relation to phonological and orthographic principles coupled with the need to introduce single words and chunks as stepping stones to conversation in the first year of English studies."

מקור: Ministry of Education – Revised English Curriculum 2020
https://meyda.education.gov.il/files/Mazkirut_Pedagogit/English/Curriculum2020.pdf

ידע קודם: היכרות עם החג: התלמידים/ות יודעים/ות שבפסח אוכלים מצה. · היכרות בעל פה עם Yes / No ועם המילים big, small מפעילויות חשיפה קודמות (5 דקות אנגלית). · היכרות עם שגרת עבודה בקבוצות ועם יציאה מסודרת לחצר.

מושגים: bread – לחם · matzah – מצה · dough – בצק · yeast – שמרים · flat – שטוח · big – גדול · small – קטן · spring – אביב · flower – פרח · Happy Passover! · Look! A flower! · It's big. / It's small. · No! / Yes! – ?...Is it

חומרים: כרטיסי תמונה גדולים של לחם ושל מצה (במעבדה לא משתמשים באוכל) · סרטון קצר של בצק תופח (צפייה בלבד) ומקרן או מסך · לכל קבוצה: שני בלונים (אחד ינופח ואחד יישאר ריק) וטוש לסימון · ספוג ודף נייר שטוח להשוואה נוספת (תופח מול שטוח) · כרטיסי 👍/👎 לכל תלמיד/ה, וכרטיסי תמונה למילים (לחם, מצה, פרח, שמש) · דף התלמיד "Passover: Bread and Matzah" שבעמוד (סעיפים 1–5) וצבעים · רשימת תיוג למורה לפי המחוון

בטיחות: במעבדה לא משתמשים באוכל: את הבצק רואים רק בסרטון (צפייה בלבד), ואת הלחם והמצה בכרטיסי תמונה (מומלץ כשבועיים לפני פסח). את הבלונים מנפחת המורה בלבד, ובלון שהתפוצץ אוספים מיד. ביציאה לחצר שומרים על תחום מוגדר ועל השגחה צמודה.

הלימה: מטרה – פעילות – עדות

מטרה	פעילות	עדות להשגה
זיהוי בשמיעה של 7 מילות השיעור	פתיחה (מה בתמונה?), המשגה (I do – we do – you do) עם חפצים), סעיף 1 בדף התלמיד (Listen and match)	סעיף 1 בדף: התאמה נכונה של לפחות 3 מתוך 4 מילים לתמונות; הצבעה נכונה בתצפית (רשימת תיוג)
מענה Yes / No על שאלות תיאור	פתיחה, המשגה (משחק Point and answer), סעיף 2 בדף (Is it flat?)	סעיף 2 בדף וכרטיס היציאה: מענה נכון על Is it flat? למצה וללחם
השוואה בסרטון בין בצק עם שמרים לבצק בלי שמרים ונימוק שטיחות המצה	התנסות (צפייה בסרטון, השערה, הדגמה בבלונים), המשגה (הסבר תפקיד השמרים), סגירה (סוף הסרטון והשוואת הבלונים), סעיף 3 בדף	הצבעה על הבצק שתפח, ציור לפני/אחרי בסעיף 3, ותשובה בעברית לשאלה "למה המצה שטוחה?" בכרטיס היציאה
תיאור סימן אביב בעל פה	יישום: תצפית בחצר וציור בסעיף 4	אמירת Look! A flower! / It's small. בזמן התצפית (רשימת תיוג) וציור סימן אביב בסעיף 4

מהלך השיעור

1. פתיחת המעגל – איתור ידע קודם **5 דק'**	*איתור ידע קודם על החג ועל המילים big / small, ויצירת סקרנות לשאלת השיעור: למה המצה שטוחה?* 1. מציגה כרטיס תמונה של לחם וכרטיס תמונה של מצה ואומרת לאט, עם הצבעה: "Look! It's bread. It's matzah." 2. מראה כל כרטיס לכיתה ושואלת על כל אחד: "Is it flat? Is it big?" ומדגימה בכף היד תנועה של "שטוח" ושל "גדול". 3. שואלת בעברית: "מתי אוכלים מצה? למה לדעתכם המצה שטוחה והלחם גבוה ותפוח?" ורושמת את ההשערות על הלוח בציור קטן ליד כל אחת. **התלמידים:** מתבוננים/ות בכרטיסי התמונה. · עונים/ות Yes / No במקהלה ובכרטיס 👍/👎. · מציעים/ות השערות בעברית. **תשובות צפויות:** • תשובה צפויה: "Bread – No" / "Matzah – Yes!" • תשובה צפויה בעברית: "בפסח", "כי אופים אותה אחרת", "כי שמים בלחם משהו שמנפח". • תפיסה שגויה: "המצה שטוחה כי לוחצים עליה עם יד" ← תגובת המורה: "זו השערה. היום נבדוק בסרטון אם יש עוד סיבה."
2. התנסות **12 דק'**	*התנסות ותצפית: צפייה בסרטון של שני בצקים, ניסוח השערה, הדגמה בבלונים והשוואה בין בצק שתפח לבצק שנשאר שטוח – לפני כל הסבר.* 1. מקרינה סרטון קצר של שני בצקים זהים, אחד עם שמרים ואחד בלי (צפייה בלבד), ועוצרת בהתחלה. אומרת: "This is dough. This dough has yeast. This dough has no yeast." 2. נותנת לכל קבוצה שני בלונים ריקים ומסמנת עליהם בטוש את האותיות Y (כמו בצק עם שמרים) או N (כמו בצק בלי שמרים). 3. מבקשת השערה: "Which one will be big? Point!" וסופרת הצבעות על הלוח. 4. מקדמת מעט את הסרטון, ואז מראה ספוג תפוח ודף נייר שטוח: "Look! Is it big? Is it flat?" 5. מבקשת מכל קבוצה לצייר בסעיף 3 בדף (Before) את הבצק שבתחילת הסרטון. **התלמידים:** צופים/ות בסרטון ומסמנים/ות את הבלונים Y ו-N. · מצביעים/ות על הבצק שלדעתם/ן יהיה big. · מתבוננים/ות בספוג ובדף, מצביעים/ות על מה שתפוח ועל מה ששטוח ועונים/ות Yes / No. · מציירים/ות את מצב הבצק בעמודת Before. **תשובות צפויות:** • תשובה צפויה: מצביעים/ות על הבצק עם השמרים ואומרים/ות "Big!" • תשובה צפויה בבלונים: "Y – big! N – flat!" • תפיסה שגויה: "הבצק הגדול כי שמו בו יותר בצק" ← תגובת המורה: מראה שוב את תחילת הסרטון: "בהתחלה שני הבצקים היו באותו גודל. מה היה שונה ביניהם?" **שאלות מסדר חשיבה גבוה:** • השוואה: "מה שונה בין שני הבצקים בסרטון? מה שמו רק באחד מהם?"

3. המשגה **10 דק׳**	*המשגה: הגדרת תפקיד השמרים וקישורו למצה, והוראה מפורשת של מילות התיאור ושל השאלה Is it…?* 1. הגדרה בעברית, אחרי התצפית: "השמרים הם יצורים חיים זעירים. הם אוכלים את הסוכר ומשחררים גז. הגז עושה בועות, והבועות מנפחות את הבצק. בבצק בלי שמרים אין בועות, והוא נשאר שטוח – כמו מצה." 2. קישור לחג: "המצה נאפית במהירות, בלי שמרים, ואין לה זמן לתפוח. לפי המסורת, בני ישראל יצאו ממצרים בחיפזון, ולבצק שלהם לא היה זמן לתפוח." 3. אני מדגימה (I do): מרימה כרטיס של מצה ואומרת "Is it flat? Yes! Matzah is flat.", מרימה כרטיס של לחם ואומרת "Is it flat? No! It's big." 4. נעשה יחד (We do): המורה מרימה חפץ או כרטיס תמונה ושואלת "Is it big? Is it small? Is it flat?", והכיתה עונה במקהלה ובתנועת ידיים (ידיים רחבות = big, אצבעות קרובות = small, כף יד שטוחה = flat). 5. עכשיו לבד (You do): סעיפים 1 ו-2 בדף התלמיד. המורה אומרת כל מילה ומצביעה עליה (Listen and match), ושואלת "Is it flat?" על כל תמונה. התלמידים/ות מקיפים/ות Yes או No. **התלמידים:** מקשיבים/ות להסבר ומקשרים/ות אותו לסרטון ולבלונים שראו. · עונים/ות במקהלה ובתנועה. · משלימים/ות לבד את סעיפים 1–2 בדף. **תשובות צפויות:** • תשובה צפויה בסעיף 2: "matzah – Yes, bread – No" • תפיסה שגויה: "השמרים הם סתם אבקה" ← תגובת המורה: "השמרים הם יצורים חיים זעירים. הם ניזונים מסוכר, ולכן בבצק שבסרטון יש קצת סוכר." • תפיסה שגויה: בלבול בין small ל-flat ("Matzah is small") ← תגובת המורה: מניחה כרטיס של מצה ליד כרטיס של כיכר לחם ומדגימה בכף יד: "Flat – like this. Small – like this." **שאלות מסדר חשיבה גבוה:** • הסקה: "למה המצה שטוחה?" (תשובה בעברית: כי אין בה שמרים, אין בועות, והיא נאפית מהר).
4. יישום – ביצועי **הבנה** **12 דק׳**	*ביצוע הבנה בהקשר חדש: שימוש במילות התיאור ובמבנה Look! A … בתצפית על סימני אביב בחצר.* 1. לפני היציאה, בעברית: "פסח נקרא גם חג האביב. איך יודעים שהגיע האביב?" 2. בחצר: מצביעה על כל ממצא ואומרת "Green leaves", "It's spring!", "Look! A flower!." והתלמידים/ות אומרים/ות אחריה. 3. שואלת על פרחים ועצים: "Is it big or small?" 4. מבקשת מכל זוג לבחור סימן אביב אחד ולצייר אותו בסעיף 4 בדף (I see spring). מסתובבת בין הזוגות, שואלת "What is it?" ומסמנת ברשימת התיוג. **התלמידים:** מחפשים/ות סימני אביב: פרחים, עלים חדשים, ציפורים, שמש. · אומרים/ות Look! A flower! ועונים/ות big / small. · מציירים/ות סימן אביב ועונים/ות על What is it? **תשובות צפויות:** • תשובה צפויה: "The tree – big." / "It's small." / "A flower!" • תפיסה שגויה: קוראים/ות לכל סימן אביב "flower" ← תגובת המורה: מצביעה ומדייקת: "This is a flower. This is a leaf." ומקבלת גם תשובה בעברית כשאין מילה באנגלית. • תפיסה שגויה: "Spring" נאמר על פרח ← תגובת המורה: "Spring is the season. אביב זו עונה. Look – flowers, leaves, sun. It's spring!" **שאלות מסדר חשיבה גבוה:** • העברה להקשר חדש: "Is the flower big or small? ומה עוד באביב גדל ותופח כמו הבצק?" (פרחים נפתחים, עלים גדלים).

5. סגירת המעגל – הערכה וסיכום **6 דק'**	*בדיקת התוצאות בסוף הסרטון ובבלונים, כרטיס יציאה והתבוננות בעזרת רשימת can I.* 1. שבים לכיתה וצופים בסוף הסרטון, והמורה מנפחת את בלון Y בכל קבוצה: "Look at the dough. Is it big now?" ומשווים להשערה שעל הלוח: "מי שיער נכון?" 2. מבקשת לצייר את עמודת After בסעיף 3. 3. מעבירה כרטיס יציאה בעל פה: מרימה כרטיסי תמונה של מצה ולחם ושואלת כל תלמיד/ה בסבב מהיר את שאלת כרטיס היציאה, ומסמנת ברשימת התיוג. 4. מקריאה ומדגימה את סעיף 5 (I can…). כולם אומרים יחד: "Happy Passover!" **התלמידים:** משווים/ות את הבצק שבסוף הסרטון לבלונים. · מציירים/ות את After. · עונים/ות על כרטיס היציאה. · צובעים/ות סמיילי ליד כל I can. **תשובות צפויות:** • תשובה צפויה: "Y – big! N – flat!" • תפיסה שגויה: "הבצק תפח כי מישהו ניפח אותו כמו בלון" ← תגובת המורה: "את הבלון ניפחתי אני. את הבצק מנפחים השמרים – יצורים חיים זעירים שמשחררים גז. הבלון רק עוזר לנו לראות מה גז עושה." **שאלות מסדר חשיבה גבוה:** • הערכה: "Was your guess right? ההשערה שלכם התאימה למה שראינו?" 🎟️ **כרטיס יציאה:** Is the matzah flat? Point: which dough is big? • עונה Yes (בעל פה או בכרטיס 👍) על השאלה Is the matzah flat? • מצביע/ה על הבצק עם השמרים כבצק הגדול (big). • מיטבי: מוסיף/ה בעברית "כי אין במצה שמרים" או אומר/ת It's flat. בשיעור הבא: תלמידים/ות שענו בעזרת כרטיס בלבד יעבדו בפתיחה עם כרטיסי תמונה ושאלות Is it…? בקבוצה קטנה. תלמידים/ות שענו במשפט יובילו משחק Is it big / Is it flat? עם חפצים מהכיתה. מילים שרוב הכיתה לא זיהתה ייכנסו לשיר הפתיחה.

התאמה לשונות

תמיכה	• כרטיסי 👍/👎 במקום אמירת Yes / No. • תנועות ידיים קבועות לכל מילת תיאור (big, small, flat), שמשמשות פיגום להבנה ולמענה. • בחצר: המורה אומרת את המילה והתלמיד/ה אומר/ת אחריה. בהשוואת הבצקים מספיק להצביע על הבלון הגדול ולומר big. • בסעיף 1 בדף: המורה מראה את כרטיס התמונה (לחם, מצה) לפני שהתלמיד/ה מותח/ת קו.
ליבה	• מענה Yes / No על שאלות Is it…? וזיהוי בשמיעה של מילות השיעור. • השלמת סעיפים 1–5 בדף התלמיד בהנחיית המורה.
העשרה	• תיאור במשפט מלא והשוואה: The bread is big. The matzah is flat. • חקר המשך: משערים/ות בעברית מה יקרה לבצק עם שמרים במקום קר, ובודקים/ות זאת בסרטון או בתמונות (צפייה בלבד). בסוף היום הם/ן מציגים/ות לכיתה את מה שמצאו. • מוסיפים/ות מילות אביב שלא נלמדו (bird, tree, green) ומלמדים/ות את הקבוצה עם הצבעה.

מחוון

- זיהוי מילים בשמיעה – בסיסי: מזהה 2–3 מילים בעזרת חפץ · מתקדם: מזהה את רוב המילים · מיטבי: מזהה את כל המילים ומשתמש/ת בהן בתשובה.
- מענה Yes / No ?Is it…? – בסיסי: עונה בכרטיס 👍/👎 · מתקדם: עונה Yes או No נכון ברוב השאלות · מיטבי: עונה נכון ומוסיף/ה It's flat / It's big.
- הבנת התפיחה – בסיסי: מצביע/ה על הבצק שתפח · מתקדם: אומר/ת איזה בצק תפח ואיזה נשאר שטוח · מיטבי: מסביר/ה בעברית את תפקיד השמרים ואת הקשר למצה.
- תיאור סימן אביב – בסיסי: מצביע/ה ומצייר/ת · מתקדם: אומר/ת Look! A flower! · מיטבי: מוסיף/ה It's small / It's big.

רב-תחומיות

- מדע וטכנולוגיה: התלמידים/ות מפעילים/ות מיומנויות חקר: משערים/ות, משווים/ות בסרטון בין בצק עם שמרים לבצק בלי שמרים בתנאים זהים, ומתבוננים/ות בתפיחה ובבועות הגז. כך הם/ן לומדים/ות שהשמרים הם יצורים חיים זעירים. בחצר הם/ן עורכים/ות תצפית בסימני האביב בטבע.
- מורשת ומעגל השנה: ההסבר המדעי מקושר להסבר המסורתי: המצה נאפית בלי שמרים ובמהירות, ולפי המסורת בני ישראל יצאו ממצרים בחיפזון ולבצק לא היה זמן לתפוח. השם חג האביב מקושר לתצפית בחצר.